

Kamil Pietrasik¹

Próba analizy relacji saudyjsko-amerykańskich *Anno Domini 2017*

Wstęp

W dniu 3 listopada 2020 roku w Stanach Zjednoczonych (USA) odbywały się wybory prezydenckie, w których to kandydatami był starający się o reelekcję republikanin Donald Trump oraz kandydat demokratów Joe Biden (w przeszłości wiceprezydent w czasie prezydentury Baracka Obamy). Większość Amerykanów zdecydowała, iż 46. prezydentem USA będzie Joe Biden². Wybór ten spowoduje zmiany w prowadzeniu polityki nie tylko krajowej, ale i międzynarodowej. Również dotyczy to Arabii Saudyjskiej, wobec której Donald Trump prowadził przyjazną politykę, lecz z twardymi zasadami i negocjacjami. Jak przekonamy się w dalszej części tekstu, głównie kontakty nakierunkowane były na politykę handlową aniżeli polityczną, która od wielu dekad w stosunkach saudyjsko-amerykańskich pozostaje stabilna i niezachwiana.

Prezentowany artykuł po dokonaniu próby analizy literatury przedmiotu oraz krytyki piśmiennictwa poświęcony został próbie ukazania korelacji saudyjsko-amerykańskich w trakcie prezydentury 45. Prezydenta USA Donalda Trumpa na kanwie wydarzeń, jakie miały miejsce w 2017 roku i postawieniu pytania, czy owe relacje saudyjsko-amerykańskie w zaproponowanym 2017 roku można uznać za dobre lub złe. Gdy spojrzymy w przeszłość, zauważymy, że relacje saudyjsko-amerykańskie mają swoją długą historię, która została zapoczątkowana na początku lat 30. XX wieku. Za początek kontaktów sau-

¹ Towarzystwo Azji i Pacyfiku, Polska, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8579-0659>, e-mail: kamilpietrasik@interia.pl.

² *Biden defeats Trump in an election he made about character of the nation and the President*, <https://edition.cnn.com/2020/11/07/politics/joe-biden-wins-us-presidential-election/index.html> [dostęp: 8.11.2020].

dysko-amerykańskich uznaje się 1933 rok, kiedy to król Abdul Aziz przyznał koncesję na poszukiwanie ropy naftowej obejmujące duże połacie we wschodniej części kraju firmie Standard Oil Company z Kalifornii³. Warto zaznaczyć, iż relacje między USA a Arabią Saudyjską były utrzymywane mimo napięć wywołanych przez różnice w kontekście Izraela. Arabia Saudyjska nie stała się pojednana z ustanowieniem Izraela w miejsce dawnego arabskiego terytorium Palestyny w 1948 roku i odmówiła rozszerzenia uznania dyplomatycznego Izraela lub nawiązania jakiegokolwiek formy stosunków z Izraelem. Pomimo tej pozycji król saudyjski przyznał, że jego najbliższy sojusznik, czyli USA, miał szczególnie stosunki z Izraelem⁴. Warto przyjrzeć się temu, jak wyglądały w 2017 roku korelacje saudyjsko-amerykańskie i jakie najważniejsze decyzje zapadały na oficjalnych spotkaniach Trumpa z Domem Saudów.

Stanowisko Donalda Trumpa jako kandydata na prezydenta Stanów Zjednoczonych wobec Arabii Saudyjskiej

Zanim przejdziemy do przedstawienia stosunków saudyjsko-amerykańskich, przypomnijmy, jak wypowiadał się Donald Trump o Arabii Saudyjskiej przed objęciem funkcji prezydenta USA, albowiem to może być dość istotne w kontekście ujęcia poruszonych kontaktów między tymi państwami. W grudniu 2015 roku Trump wezwał Arabię Saudyjską, by przyjęła więcej syryjskich uchodźców, zgodnie z własnymi żądaniami, tak aby wszyscy muzułmanie nie przybywali do USA⁵. Następnie, tego samego miesiąca, Trump słownie zaatakował saudyjskiego miliardera inwestującego w firmy amerykańskie oraz w Stanach Zjednoczonych Al Waleeda Bin Talala⁶.

Jednak pomimo nie najlepszej opinii Trumpa wobec Arabii Saudyjskiej na jednym ze spotkań z wyborcami w marcu 2016 roku przypomniał, iż USA utrzymują niejednolite relacje ze swoimi sojusznikami, takimi jak: Japonia, Korea Południowa i Arabia Saudyjska⁷. Pokazuje to, iż nie zapomniał o Saudyjczykach, a także nadal uważał ich za sojuszników Amerykanów.

³ F. Al-Farsy, *Modernity and tradition. The Saudi Equation*, Guernsey 2001, s. 286.

⁴ H. Chaplin Metz (red.), *Saudi Arabia. A country study*, 5th ed., Waszyngton DC 1993, s. 223.

⁵ *Donald Trump still does business in Saudi Arabia, despite blaming the country for 9/11*, <https://www.independent.co.uk/news/world/americas/donald-trump-saudi-arabia-911-business-deals-a7038991.html> [dostęp: 8.11.2020].

⁶ Szerzej zob. *Trump calls billionaire Saudi prince 'dopey'*, <http://money.cnn.com/2015/12/11/news/alwaleed-bin-talal-donald-trump/> [dostęp: 8.11.2020].

⁷ *Trump tells NYT he would consider halting purchase of oil from Saudi Arabia*, <https://www.theguardian.com/us-news/2016/mar/27/trump-would-consider-halting-purchase-of-oil-from-saudi-arabia> [dostęp: 8.11.2020].

Następnie warto wspomnieć o wydarzeniu z czerwca 2016 roku, kiedy Donald Trump zażądał od Hillary Clinton oddania 25 mln dolarów, które Saudyjczycy mieli wpłacić – według Trumpa – na fundację Clinton⁸.

„Arabia Saudyjska i wiele krajów, które przekazały ogromne kwoty fundacji Clinton, chcą kobiet jako niewolników i zwalczyć osoby homoseksualne”⁹ – napisał w odrębnym piśmie Trump¹⁰. Nie będzie przesadą, gdy autor zaproponuje stwierdzenie, iż jest to nie tylko zaatakowanie swojej rywalki na urząd 45. prezydenta USA, ale także na państwo saudyjskie. Można zaobserwować, iż Trump wymienia negatywne cele, do jakich dąży – jego zdaniem – Arabia Saudyjska. Zaś w marcu 2016 roku, jeszcze jako potencjalny kandydat republikanów na urząd prezydenta tego kraju, wskazał, iż rozważy zatrzymanie amerykańskich zakupów ropy naftowej od Arabii Saudyjskiej i innych sojuszników arabskich, dopóki Saudyjczycy nie wyślą wojsk lądowych do walki z Państwem Islamskim¹¹. W tym miejscu autor chciałby zaproponować, aby spojrzeć na kontakty saudyjsko-amerykańskie, gdy Donald Trump pełnił już funkcję 45. prezydenta USA.

Tabela 1. Handel Stanów Zjednoczonych z Arabią Saudyjską (styczeń–wrzesień 2017 r.)

Miesiąc	Eksport (w dolarach amerykańskich)	Import (w dolarach amerykańskich)	Bilans
Styczeń	1 023,0	1 980,2	-957,2
Luty	1 065,2	2 029,8	-964,6
Marzec	1 495,2	2 165,0	-669,9
Kwiecień	1 413,6	1 621,1	-207,5
Maj	1 580,1	1 954,2	-374,0
Czerwiec	1 505,5	1 695,2	-189,7
Lipiec	1 762,9	1 250,3	512,7
Sierpień	1 051,1	1 325,1	-273,9
Wrzesień	1 433,3	832,5	600,8
Ogółem	12 330,0	14 853,5	-2 523,5

Źródło: *Trade in Goods with Saudi Arabia*, <https://www.census.gov/foreign-trade/balance/c5170.html> [dostęp: 8.11.2020].

⁸ *Trump demands Clinton Foundation return \$25 million from Saudis*, <http://www.politico.com/story/2016/06/trump-clinton-foundation-224287> [dostęp: 8.11.2020].

⁹ Tłumaczenie autora.

¹⁰ *Trump demands...* [dostęp: 8.11.2020].

¹¹ *Donald Trump still does business in Saudi Arabia, despite blaming the country for 9/11*, <https://www.independent.co.uk/news/world/americas/donald-trump-saudi-arabia-911-business-deals-a7038991.html> [dostęp: 8.11.2020].

Jak wynika z powyższej tabeli, od stycznia do czerwca 2017 roku USA więcej eksportowały, niż importowały z Arabii Saudyjskiej. Najwyższy import z Arabii Saudyjskiej, gdy spojrzymy na wartość w dolarach amerykańskich, następował od lutego do marca. Największy eksport amerykański do królestwa Saudów miał miejsce w lipcu i wyniósł blisko 1,77 mln dolarów, a najmniejszy w styczniu oraz sierpniu pod względem wartości podawanej w dolarach amerykańskich. Natomiast jeśli spojrzymy na łączną sumę z tytułu eksportu, to USA otrzymały od Królestwa Arabii Saudyjskiej ponad 12 mln dolarów od stycznia do września. Z kolei za import od Arabii Saudyjskiej w analogicznym czasie państwo amerykańskie musiało zapłacić blisko piętnaście milionów dolarów i tym samym bilans handlowy Amerykanów z Saudyjczykami oszacowany został według powyższych wyliczeń na stratę na kwotę ponad 2,5 mln dolarów od stycznia do września. Wynikało to z tego faktu, iż wpływy z amerykańskiego eksportu do Arabii Saudyjskiej w omawianym czasie nie przewyższały z wartością importowanych dóbr od Saudyjczyków. Warto wspomnieć, iż handel pomiędzy Saudyjczykami a Amerykanami w miesiącach od stycznia do sierpnia 2016 roku w ostatnim roku prezydentury Baracka Obamy był wskaźnikowo korzystniejszy aniżeli w okresie prezydentury Donalda Trumpa w analogicznym czasie, czyli od stycznia do sierpnia. Porównując eksport-import ze stycznia do sierpnia 2016 roku, jeśli chodzi o stronę amerykańską, był on częściej na plusie. Na dodatnim poziomie bilans odnotowano w miesiącach: luty (1,84 mld dolarów), marzec (ok. 245 mln), kwiecień (284 mln), sierpień (511 mln)¹².

Relacje saudyjsko-amerykańskie po objęciu prezydentury Donalda Trumpa

Przełomowym miesiącem w relacjach saudyjsko-amerykańskich *Anno Domini* 2017 był maj. Otóż pod koniec maja 2017 roku prezydent USA Donald Trump udał się z oficjalną, prezydencką podróżą po krajach Bliskiego Wschodu. Arabia Saudyjska była pierwszym krajem, do którego udał się Trump po inauguracji prezydentury. Podróż obejmowała także wizytę w Izraelu, na ziemiach palestyńskich, w Rzymie oraz Brukseli. Podczas pobytu w Arabii Saudyjskiej Trump podpisał porozumienie w sprawie uzbrojenia o wartości 110 mld dolarów, nakazujące Arabii Saudyjskiej zakupić sprzęt wojskowy od USA oraz wykorzystywać amerykańskie firmy do budowy sprzętu wojskowego w tym państwie¹³.

¹² Dane za: *Trade in Goods...*, op.cit.

¹³ *Why Donald Trump touched a glowing orb in Saudi Arabia*, <http://www.newsweek.com/donald-trump-touching-glowing-odd-has-nothing-do-star-wars-saudi-arabia-613047> [dostęp: 8.11.2020].

Jak słusznie zauważa „Time”, sprzedaż broni była jedną z największych w historii, wartą blisko 110 mld dolarów, która zawierała: czołgi, broń artyleryjską, radarową, opancerzoną oraz helikoptery Blackhawk. W pakiecie znajdowały się również: statki, łodzie patrolowe, rakiety Patriot i systemy obrony przeciwrakietowej THAAD¹⁴. Umowa z bronią w tle, a także inne inwestycje, których suma, jak powiedział sekretarz stanu USA Rex Tillerson, mogły wynieść łącznie 350 mld dolarów, było głównym osiągnięciem pierwszego dnia Trumpa w Rijadzie, pierwszego przystanku w 9-dniowej podróży obejmującej Bliski Wschód i Europę. Przemawiając do dziennikarzy po ceremonii podpisania umów, Trump powiedział, że to „wielki dzień” i mówił o „setkach miliardów dolarów inwestycji w Stanach Zjednoczonych oraz pracy, pracy, pracy. Chciałbym podziękować wszystkim mieszkańcom Arabii Saudyjskiej”¹⁵. Internetowe wydanie gazety „Time” wskazuje, iż większość zakupionego sprzętu wojskowego prawdopodobnie zostanie użyta przez wojsko saudyjskie w walce z sąsiednim Jemenem, gdzie ponad 10 tys. osób zostało zabitych w ciągu 2 lat w ciężkich walkach i atakach¹⁶. Opisując pierwszy dzień podróży jako „olbrzymi sukces”, Trump wygłosił przemówienie dotyczące ideologii ekstremistycznej w obecności 50 przywódców muzułmańskich krajów, zachęcając ludzi do zjednoczenia się w walce z terroryzmem¹⁷.

Warto przytoczyć niektóre istotne – w opinii autora – fragmenty niniejszego przemówienia, jakie wygłosił Trump podczas omawianej wizyty w Arabii Saudyjskiej. W kontekście realizacji amerykańskiej polityki bezpieczeństwa Trump wspomniał, iż: „Naszą wizją jest jedność pokoju, bezpieczeństwa i dobrobytu – w tym regionie i na świecie”¹⁸. Następnie w nawiązaniu do walki z terroryzmem Trump wspominał, że: „Rozpoczęliśmy też dyskusje z wieloma obecnymi krajami na temat umacniania partnerstwa i tworzenia nowych [sojuszy – przyp. aut.], aby zwiększyć bezpieczeństwo i stabilność na Bliskim Wschodzie i poza nim. Później tego samego dnia znów będziemy budować historię wraz z otwarciem nowego Globalnego Centrum Walki z ideą ekstre-

¹⁴ *The Big Problem with President Trump's Record Arms Deal with Saudi Arabia*, <http://time.com/4787797/donald-trump-yemen-saudi-arabia-arms-deal> [dostęp: 8.11.2020].

¹⁵ *Under siege in Washington, Trump reaps Saudi arms deal, stronger ties*, <https://www.reuters.com/article/us-usa-trump-gulf-arrival/under-siege-in-washington-trump-reaps-saudi-arms-deal-stronger-ties-idUSKCN18G06K> [dostęp: 8.11.2020].

¹⁶ *The Big Problem with President Trump's Record Arms Deal with Saudi Arabia*, <http://time.com/4787797/donald-trump-yemen-saudi-arabia-arms-deal> [dostęp: 8.11.2020].

¹⁷ *Why Donald Trump touched a glowing orb in Saudi Arabia*, <http://www.newsweek.com/donald-trump-touching-glowing-odd-has-nothing-do-star-wars-saudi-arabia-613047> [dostęp: 8.11.2020].

¹⁸ *Transcript of Trump's speech in Saudi Arabia*, <http://edition.cnn.com/2017/05/21/politics/trump-saudi-speech-transcript/index.html> [dostęp: 8.11.2020].

mistyczną – położonego w tym miejscu, w tej centralnej części świata islamskiego. To przetłomowe centrum stanowi jasną deklarację, że kraje muzułmańskie muszą odegrać wiodącą rolę w walce z radykalizacją i chcą wyrazić naszą wdzięczność wobec króla Salmana za tę silną demonstrację przywództwa. Miałem przyjemność powitać kilku obecnych przywódców w Białym Domu, i pragnę współpracować ze wszystkimi. Ameryka jest suwerennym narodem, a naszym pierwszym priorytetem jest zawsze bezpieczeństwo i bezpieczeństwo naszych obywateli. Nie jesteśmy tu, aby wykładać – nie jesteśmy tutaj, aby mówić innym ludziom, jak żyć, co robić, kim być lub jak się modlić. Zamiast tego jesteśmy tutaj, aby zaoferować partnerstwo – oparte na wspólnych zainteresowaniach i wartościach – dążyć do lepszej przyszłości dla nas wszystkich¹⁹. Dalej nawiązał do obecnej sytuacji, jaka zaistniała na Bliskim Wschodzie, uwzględniając także aspekty pojawienia się ataków terroryzmu mówiąc, iż: „Cały region leży pośrodku głównych dróg żeglugowych Kanału Sueskiego²⁰, Morza Czerwonego i cieśniny Ormuz. Potencjał tego regionu nigdy nie był większy – 65% jego populacji jest poniżej 30. roku życia. Podobnie jak wszyscy młodzi mężczyźni i kobiety szukają wielkich perspektyw na przyszłość, wielkich projektów krajowych, a także miejsca, gdzie rodziny mogą zadzwonić do domu. Ale ten niewykorzystany potencjał, ta ogromna przyczyna dla optymizmu jest niweczona poprzez rozlew krwi i terror. Nie może istnieć koegzystencja z taką przemocą. Nie można tolerować tego, nie przyjmując go, nie usprawiedliwiając i nie ignorując tego. Za każdym razem, gdy terrorysta morduje niewinną osobę i fałszywie powołuje się na imię Boga, powinien być

¹⁹ *Transcript...* [dostęp: 8.11.2020].

²⁰ Połączenie Morza Śródziemnego w Porcie Said i Morzem Czerwonym w Suezie, ten sposób wodny, zawsze było gospodarczym i strategicznym najważniejszym punktem. Pierwszy kanał, który obejmował przesmyk Suezu, pochodzi z 2000 roku p.n.e., kiedy faraon Senuseret III połączył z Jeziorami Gorzkimi, które utworzyły zatokę na Morzu Czerwonym do rzeki Nil, a następnie do Morza Śródziemnego. Porzucony i przebudowany kilka razy, sprawa kanału była pomijana w VIII wieku. W trakcie egipskiej kampanii Napoleon po raz kolejny pomyślał o kanale w tym samym czasie, które było położone między dwoma morzami: projekt został zrealizowany w ramach inicjatywy Napoleona III przez Ferdynanda de Lessepsa. Kanał powstał 25 kwietnia 1859 roku i zbudowany został przez grupę The Universal Maritime Suez Canal Company, a otwarcie kanału miało miejsce 17 listopada 1869 roku. Dla Wielkiej Brytanii Kanał Sueski był ważnym ogniwem pomiędzy Londynem a jego terytoriami za granicą, szczególnie w Indiach – przeciął połowę podróży między portami brytyjskimi a Bombajem. Dlatego w 1875 roku brytyjski rząd przyjął wiele przypadków liczenia kurczą przed ich wykluczeniem, a porozumienie Sykes-Picot zostało tylko częściowo wdrożone. W 1917 roku rewolucjoniści rosyjscy potępił zobowiązania podjęte przez ich poprzedników. W latach 1919–1922 tureccy nacjonałści pod dowództwem Mustafy Kemala wyzwolili Anatolię od swoich francuskich, włoskich i greckich okupantów po zawieszeniu broni. Ale tak ustanowiona mapa była tłem dla międzywojennych starć, która „dała narodziny narodom”, która została oficjalnie ustanowiona przez konferencję w San Remo (kwiecień 1920 r.), traktat w Sevres (sierpień 1920 r.) i ratyfikowany przez Ligę Narodów (lipiec 1922 r.). To było *Peace to End All Peace*, tak jak w tytule książki Davida Frokina dotyczącej porozumień osiągniętych przez sojuszników w okresie 1914–1920. Za: A. Gresh, D. Vidal, *The new A-Z of the Middle East*, Londyn–Nowy Jork 2004, s. 293–294.

zniewagą dla każdej osoby wiary. Terroryci nie czczą Boga, czczą śmierć. Jeśli nie będziemy działać przeciwko temu zorganizowanemu terroryzmowi, wtedy wiemy, co się stanie. Nadal rozprzestrzenia się niszczenie życia w terroryzmie. Pokojowe społeczeństwa zostaną pochłonięte przez przemoc. A przyszłość wielu pokoleń będzie smutno zmęczona²¹. W opinii autora tekstu było to bardzo ważne przestanie nie tylko dla Arabii Saudyjskiej, ale także innych krajów Bliskiego Wschodu czy też państw muzułmańskich. Trump wzywał do poprawy sytuacji społecznej swoich obywateli, tak aby ci nie popierali działań oraz idei terrorystów, którzy jego zdaniem stanowią poważny, realny problem nie tylko dla tego regionu, ale i dla całego świata, w tym także USA. Prezydent USA dalej przekonywał, że tylko poprzez konsolidację można pokonać zjawisko terroryzmu, nadmieniając, iż: „[...] możemy tylko przezwyciężyć to zło, jeśli siły dobra są zjednoczone i mocne – a jeśli wszyscy w tym budynku wezmą udział w sposób sprawiedliwy, to wypełnią część obowiązku. Terroryzm rozprzestrzenił się na całym świecie. Ale droga do pokoju zaczyna się tu, na tej starożytnej ziemi, na tej świętej ziemi. Ameryka jest gotowa stać z wami w dążeniu do wspólnych interesów i wspólnego bezpieczeństwa²². Ciekawym stwierdzeniem było również, iż USA nie wykluczają żadnego z państw muzułmańskich w walce z terroryzmem: „Musimy szukać partnerów, a nie perfekcji – i musimy uczynić sojusznikami wszystkich, którzy podzielają nasze idee. Przede wszystkim Ameryka szuka pokoju – nie wojny. Kraje muzułmańskie muszą być skłonne wziąć na siebie ciężar, jeśli chcemy pokonać terroryzm i wysłać jego niegodziwą ideologię do zapomnienia. Pierwsze zadanie w tym wspólnym wysiłku polega na tym, aby wasze narody przeciwstawiły się obecności wszystkim żołnierzom zła na waszym terytorium. Każdy kraj w regionie ma bezwzględny obowiązek zapewnienia, iż terroryści nie odnajdą sanktuarium na swojej ziemi²³. Dalej Trump po części przemówienia, w której to apelował o bezpieczeństwo i pokój na Bliskim Wschodzie, przeszedł do innej kwestii niż walka z terroryzmem, mówiąc, iż: „Bliski Wschód jest bogaty w naturalne piękno, żywe kultury i ogromne ilości zabytków. To powinno stać się jeszcze bardziej jednym z największych światowych centrów handlu i możliwości. Region ten nie powinien być miejscem, z którego uciekają uchodźcy, ale do których przybywają nowi ludzie. Arabia Saudyjska jest domem najświętszych miejsc w jednej z wielkich światowych wyznań świata. Co roku miliony mu-

²¹ *Transcript of Trump's speech in Saudi Arabia*, <http://edition.cnn.com/2017/05/21/politics/trump-saudi-speech-transcript/index.html> [dostęp: 8.11.2020].

²² *Ibidem*.

²³ *Ibidem*.

zułmanów przyjeżdżają z całego świata do Arabii Saudyjskiej, aby wziąć udział w pielgrzymce. Oprócz starożytnych cudów ten kraj jest również domem nowoczesności, w tym osiągnięć architektonicznych. Egipt był rozwijającym się centrum nauki i osiągnięć tysiące lat przed innymi częściami świata. Cuda Gizy, Luksoru i Aleksandrii są dumnymi zabytkami tego starożytnego dziedzictwa. Na całym świecie marzy się spacerować po ruinach Petry w Jordanii. Irak był kolebką cywilizacji i jest krajem naturalnego piękna. A Zjednoczone Emiraty Arabskie osiągnęły niesamowite wysokości ze szkła i stali i przekształcają ziemię oraz wodę w spektakularne dzieła sztuki²⁴. Podejmując się próby analizy powyższych słów, należy zwrócić uwagę, iż Trump pozytywnie odniósł się do dotychczasowego dorobku nie tylko Arabii Saudyjskiej, ale pozostałych państw muzułmańskich, wymieniając ich dobra narodowe mające ogromne znaczenie dla kultury i historii zarówno Bliskiego Wschodu, jak i całego świata. Na koniec autor chciałby jeszcze wskazać, iż w omawianym wystąpieniu, jakie wygłosił Trump w Rijadzie, poruszył kwestie *stricte* relacji saudyjsko-amerykańskich przypominając, iż: „[...] Mam jeszcze więcej [...] wiadomości, z którymi chętnie podzielę się z państwem. Moje spotkania z królem Salmanem, księciem koronacyjnym i następcą króla, zostały wypełnione wielkim ciepłem, dobrą wolą i ogromną współpracą. Wczoraj podpisaliśmy [20 maja 2017 roku – przyp. aut.] historyczne umowy z Królestwem, które warte są prawie 400 mld dolarów dla naszych dwóch krajów i stworzymy tysiące miejsc pracy w USA i Arabii Saudyjskiej²⁵”.

Przedstawione stwierdzenia można uznać za komplement w stronę Saudów, którzy przyczynili się znacząco do utrzymania dobrych korelacji saudyjsko-amerykańskich. Widoczne jest podkreślenie, iż członkowie rodziny królewskiej dążą do bycia najlepszym sojusznikiem USA w regionie, a tym samym równorzędnym partnerem w kwestii handlowych. Autor proponuje sformułowanie, iż powyższe słowa, jakie padły ze strony Trumpa, mają podkreślić fakt, że przybył do Arabii Saudyjskiej, aby zrealizować poważne i opiewające na ogromne sumy umowy handlowe. W tym momencie w opinii autora nie może być żadnych wątpliwości, iż Saudyjczycy – według Trumpa – są ważnym i istotnym partnerem, jeśli chodzi m.in. o aspekty ekonomiczne, i stabilnym sojusznikiem, jeśli idzie o współpracę z Amerykanami. Na początku czerwca 2017 roku „New York Post” poinformowało, iż: „Hotel prezydenta Trumpa w Waszyngtonie zarobił około 270 tys. dolarów ze strony Arabii Saudyjskiej jako część wysiłku lobbingowego wobec amerykańskiego prawa antyterror-

²⁴ Ibidem.

²⁵ Ibidem.

stycznego²⁶. Konserwatywne mużułmańskie królestwo zatrudniło lobbystów w walce z ustawą o sprawach sądowych przeciwko terrorystom, które pozwalało amerykańskim obywatelom pozwać inne rządy za ataki terrorystyczne. Lobbyści zapłacili ok. 190 tys. dolarów za zakwaterowanie, 78 tys. dolarów za catering i 1600 dolarów za parking w luksusowym hotelu Trumpa²⁷. Nie będzie przesadnym stwierdzeniem, iż strona saudyjska nie wybrała przypadkowo tego hotelu, albowiem Saudyjczycy przy wyborze zakwaterowania mogli kierować się innymi kryteriami niż ekonomiczne czy lokalizacyjne. Niewykluczone, iż był to ukłon w stronę Trumpa, a tym samym zyskanie jego przychylności w sprawie, o którą przybyli do Stanów Zjednoczonych lobbować Saudyjczycy. Z kolei na początku października 2017 roku administracja Donalda Trumpa zatwierdziła sprzedaż rozbudowanego systemu antyrakietowego Arabii Saudyjskiej na kwotę 15 mld dolarów. Według Departamentu Stanu, który przedstawił wzmiankę na ten temat, system Terminala Wysokiego Obszaru Obrony (THAAD) jest częścią pakietu uzbrojeniowego o wartości 110 mld dolarów, ogłoszonego podczas wizyty w Arabii Saudyjskiej prezydenta Donalda Trumpa w maju²⁸. Agencja The Defense Security Cooperation Agency poinformowała w oświadczeniu, w którym wspomniała o kłopotliwym Iranie, że ewentualna sprzedaż „znacząco zwiększy zdolność Arabii Saudyjskiej do obrony przed rosnącym zagrożeniem rakiet balistycznych w regionie”²⁹. Następnie wzmiankowano, iż: „Ta proponowana sprzedaż będzie zgodna z celami polityki zagranicznej i bezpieczeństwa narodowego USA poprzez zagwarantowanie bezpieczeństwa sojusznikowi USA”³⁰. Niniejszy fakt wskazuje nam, iż USA dążyły do tego, aby ich długoletni sojusznik na Bliskim Wschodzie miał nowoczesną armię i ekwipunek militarny, by użyć go w przypadku zagrożenia, jakie miało grozić Arabii Saudyjskiej ze strony Islamskiej Republiki Iranu. Warto nadmienić, iż USA odniosły się do wykrycia zjawiska korupcji w Arabii Saudyjskiej wśród członków rodziny królewskiej. Prezydent Donald Trump i sekretarz stanu Rex Tillerson bardzo różnili się w ocenie nt. przełomowego zwalczania korupcji przez Arabię Saudyjską. Czystka antykorupcyjna początkowo doprowadziła

²⁶ Szerzej zob. *US anti-terrorism law curbs free speech and activist work, court told*, <https://www.theguardian.com/world/2012/mar/29/journalists-us-anti-terrorism-law-ndaa> [dostęp: 8.11.2020].

²⁷ *Trump hotel got \$270K from Saudi Arabia*, <http://nypost.com/2017/06/06/trump-hotel-got-270k-from-saudi-arabia> [dostęp: 8.11.2020].

²⁸ *Trump admin OKs \$15B THAAD sale to Saudi Arabia*, <http://aa.com.tr/en/americas/trump-admin-oks-15b-thaad-sale-to-saudi-arabia/929145> [dostęp: 8.11.2020].

²⁹ Ibidem.

³⁰ Ibidem.

do aresztowania 11 saudyjskich książąt i kilkudziesięciu ministrów³¹. Wśród zatrzymanych był książę Alwaleed bin Talal, jeden z najbogatszych ludzi na świecie, oraz dwóch z synów zmarłego króla Abdallaha. Saudyjski rząd opisał akcję jako wysiłek zmierzający do zwalczania korupcji i zasugerował, że może się ona jeszcze bardziej rozszerzyć³². Z kolei Rex Tillerson, czołowy dyplomata Trumpa, odpowiedział na tę historię bardziej krytycznie niż prezydent amerykański. W odpowiedzi Tillerson powiedział: „Mój pogląd jest taki, że tak, budzi pewne obawy, dopóki nie zobaczymy dokładniej, jak traktowane są te konkretne osoby”³³. Biały Dom nie chciał udzielać żadnych komentarzy na temat bezprecedensowych aresztowań, które rozpoczęły się 4 listopada 2017 roku, mówiąc, iż jest to ostrzeżenie lub proces prawny, który był szeroko postrzegany jako konsolidacja władzy podjęta przez wówczas 32-letniego księcia Muhammada³⁴.

Zakończenie

Kończąc niniejsze rozważania, należy odpowiedzieć na postawione we wstępie artykułu pytanie: Czy relacje saudyjsko-amerykańskie w 2017 roku można uznać za dobre lub złe? Po dokonaniu próby analizy literatury przedmiotu, a także krytyki piśmiennictwa nasuwać się może spostrzeżenie, iż korelacje saudyjsko-amerykańskie na przykładzie wydarzeń mających miejsce w 2017 roku, można uznać za dobre. Taką opinię można sformułować, mając na uwadze poglądy Donalda Trumpa nt. saudyjskiego królestwa, gdy ten był jeszcze kandydatem na kandydata do objęcia funkcji 45. prezydenta Stanów Zjednoczonych. Po wygraniu wyborów prezydenckich przez Trumpa retoryka wobec Arabii Saudyjskiej zmieniła się diametralnie i nie stawiała żadnych zarzutów w stronę Domu Saudów, a wręcz przeciwnie. Prowadził politykę przyjazną relacjom saudyjsko-amerykańskim, a także zawierał w imieniu państwa amerykańskiego z monarchią saudyjską różne umowy, na których – według

³¹ *Trump and Rex Tillerson had starkly different responses to Saudi Arabia's corruption crackdown*, <http://www.businessinsider.com/trump-tillerson-saudi-arabia-arrests-corruption-crackdown-2017-11?IR=T> [dostęp: 8.11.2020].

³² *Trump praises Saudi corruption purge, claiming targets are 'milking' kingdom*, <https://www.theguardian.com/world/2017/nov/06/donald-trump-saudi-arabia-corruption-crackdown-tweet> [dostęp: 8.11.2020].

³³ *Trump and Rex Tillerson...*, op.cit.

³⁴ *Trump praises Saudi corruption purge, claiming targets are 'milking' kingdom*, <https://www.theguardian.com/world/2017/nov/06/donald-trump-saudi-arabia-corruption-crackdown-tweet> [dostęp: 8.11.2020].

niego – korzyści odnosili Saudyjczycy, jak i Amerykanie. Autor zaryzykuje stwierdzeniem, iż gdyby Trump już nie jako kandydat na kandydata, lecz jako prezydent USA nie zmienił swoich poglądów dot. Arabii Saudyjskiej, to straciłby poważnego sojusznika na Bliskim Wschodzie tudzież wartość kilkudziesięciu miliardów dolarów porozumienia handlowe, a także opinie obywateli saudyjskich względem Amerykanów czy też USA mogłyby być nieprzychylnie/negatywne. Istniałoby również wysokie prawdopodobieństwo ataków na obywateli amerykańskich będących na kontraktach w Królestwie Arabii Saudyjskiej czy też na dyplomatów amerykańskich tudzież ambasadę amerykańską w Rijadzie, czego Trump chciałby wówczas uniknąć.

Bibliografia

- Al-Farsy F., *Modernity and tradition. The Saudi Equation*, Knight Communications, Guernsey 2001.
- Biden defeats Trump in an election he made about character of the nation and the President, <https://edition.cnn.com/2020/11/07/politics/joe-biden-wins-us-presidential-election/index.html>.
- Chaplin Metz H. (red.), *Saudi Arabia. A country study*, 5th ed., Waszyngton DC 1993.
- Donald Trump still does business in Saudi Arabia, despite blaming the country for 9/11, <https://www.independent.co.uk/news/world/americas/donald-trump-saudi-arabia-911-business-deals-a7038991.html>.
- Gresh A., Vidal D., *The new A-Z of the Middle East*, Londyn–Nowy Jork 2004.
- The Big Problem with President Trump's Record Arms Deal with Saudi Arabia, <http://time.com/4787797/donald-trump-yemen-saudi-arabia-arms-deal>.
- Trade in Goods with Saudi Arabia, <https://www.census.gov/foreign-trade/balance/c5170.html>.
- Transcript of Trump's speech in Saudi Arabia, <http://edition.cnn.com/2017/05/21/politics/trump-saudi-speech-transcript/index.html>.
- Trump admin OKs \$15B THAAD sale to Saudi Arabia, <http://aa.com.tr/en/americas/trump-admin-oks-15b-thaad-sale-to-saudi-arabia/929145>.
- Trump calls billionaire Saudi prince 'dopey', <http://money.cnn.com/2015/12/11/news/alwaleed-bin-talal-donald-trump/>.
- Trump demands Clinton Foundation return \$25 million from Saudis, <http://www.politico.com/story/2016/06/trump-clinton-foundation-224287>.
- Trump hotel got \$270K from Saudi Arabia, <http://nypost.com/2017/06/06/trump-hotel-got-270k-from-saudi-arabia>.
- Trump tells NYT he would consider halting purchase of oil from Saudi Arabia, <https://www.theguardian.com/us-news/2016/mar/27/trump-would-consider-halting-purchase-of-oil-from-saudi-arabia>.
- Trump praises Saudi corruption purge, claiming targets are 'milking' kingdom, <https://www.theguardian.com/world/2017/nov/06/donald-trump-saudi-arabia-corruption-crackdown-tweet>.

Trump and Rex Tillerson had starkly different responses to Saudi Arabia's corruption crackdown, <http://www.businessinsider.com/trump-tillerson-saudi-arabia-arrests-corruption-crackdown-2017-11?IR=T>.

Why Donald Trump touched a glowing orb in Saudi Arabia, <http://www.newsweek.com/donald-trump-touching-glowing-odd-has-nothing-do-star-wars-saudi-arabia-613047>.

Under siege in Washington, Trump reaps Saudi arms deal, stronger ties, <https://www.reuters.com/article/us-usa-trump-gulf-arrival/under-siege-in-washington-trump-reaps-saudi-arms-deal-stronger-ties-idUSKCN18G06K>.

US anti-terrorism law curbs free speech and activist work, court told, <https://www.theguardian.com/world/2012/mar/29/journalists-us-anti-terrorism-law-ndaa>.

An Attempt to Analyze Saudi-American Relations in 2017

Summary

The text presents the relations of the Saudi Arabia's Royal Family and President Donald Trump in 2017. Political, and economic issues between Saudi Arabia and the USA in 2017 were indicated.

Keywords: United States, Donald Trump, Saudi Arabia, Middle East

Попытка проанализировать саудовско-американские отношения Анно Домини 2017

Резюме

В тексте были представлены наиболее важные проблемы и события, которые произошли между Саудовской Аравией и Соединенными Штатами Америки в 2017 году. Кроме того, были отмечены цели и реализация политики Дональда Трампа в отношении к Саудовской Аравии в 2017 году, а также общие контакты между Саудовской Аравией и США. Основное внимание было уделено политическим договоренностям и экономическим вопросам (подписанные контракты, гарантии и дальнейшее сотрудничество).

Ключевые слова: Саудовская Аравия, Средний Восток, США, Дональд Трамп